

چهره واقعی همگن سازی فرهنگی و استعمار نوین

۱۴ آبان ۱۴۰۴ ساعت ۱۶:۰۱

جهانی سازی، روندی مبتنی بر حذف تنوع و تحمیل یک فرهنگ واحد، در سه موج تاریخی استعمار، توسعه و تجارت آزاد تجلی یافته است.

واندانا شیوا، نویسنده و محقق هندی، جهانی سازی را نه تعاملی میان فرهنگی، بلکه تحمیل فرهنگی خاص بر دیگر فرهنگ ها می داند. او معتقد است این روند یکنواخت سازی، که تنوع را یک نقص می شمارد، برای کنترل متمرکز بر منابع و بازارها ضروری است:

«گسترش پدیده یکنواختی مؤلفه ای اساسی در شکل گیری پدیده جهانی سازی است که خود مبتنی بر اشاعه همگونی و نیز تخریب و نابودی تنوع و گوناگونی است در واقع کنترل جهانی بر منابع خام و بازار، وجود چنین روندی را به یک ضرورت تبدیل کرده است. در حقیقت، جهانی سازی تنوع را یک بیماری و نقص میداند؛ زیرا چنین پدیده ای هیچ گاه تحت کنترل متمرکز آن قرار نمی گیرد. جوامع و اکوسیستم هایی که از ویژگی عدم تمرکز و خودسامان دهی برخوردارند به گسترش تنوع و گوناگونی یاری می رسانند. به همین دلیل جهانی سازی تحمیل این همگونی را در عرصه طبیعت و اجتماع، پیشه خود ساخته است. جهانی سازی نه تعاملی میان فرهنگی در عرصه های اجتماع بلکه تحمیل فرهنگی خاص بر دیگر فرهنگ هاست و چنین روندی هرگز در پی شکل گیری یک توازن اکولوژیکی در عرصه جهانی نیست. روند جهانی سازی تاکنون سه موج را تجربه کرده است. اولین موج به استعمار قدرتهای اروپایی در ۱۵۰۰ سال گذشته در آمریکا، آفریقا، آسیا و استرالیا مربوط میشود. دومین موج جهانی سازی به اندیشه و مکتبی غربی با عنوان «توسعه» مربوط می شود که در دوران پس از استعمار سنتی یعنی در پنج دهه گذشته الگوهای خود را بر جهان تحمیل کرده است. سومین موج جهانی سازی که تقریباً در پنج سال گذشته اوج گرفته است با عنوان عصر تجارت آزاد شناخته می شود. در نظر برخی صاحب نظران این موج نه تنها مبین پایانی بر تاریخ و نیز فروپاشی کشورهای جهان سوم است، بلکه با شکل گیری استعماری دیگر، حکایت از تکرار تاریخ دارد. اثر هر یک از این امواج به قدری فزاینده بوده است که حتی به خلق شکاف و گسل هایی در نمادها و استعاره های غالب و در نقش بازیگران این عصر می انجامد.»

واندانا شیوا، استعمار مدرن: جهانی شدن یا جهانی سازی؟ آثار و پیامدها، زیر نظر داود رجبی نیا، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۸۹، ص ۸-۹.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۵۰۲۳۴/نوپن-استعمار-فرهنگي-سازي-همگن-واقعي-چهره>